

Facilitetsstrategi for idrætsfaciliteter på Frederiksberg

FREDERIKSBERG
KOMMUNE

- Vi tar hånd om idrætten på Frederiksberg

Indledning

På Frederiksberg er der god tradition for et struktureret og dialogbaseret arbejde omkring udviklingen af faciliteter til idræt og motion. Dette både i forhold til den organiserede og den mere selvorganiserede idræt.

I Budget 2021 og 2022 blev det besluttet både at bygge nye idrætsfaciliteter, herunder en ny idrætshal ved Rolighedsvej, og afsætte midler til at vedligeholde og reovere en række eksisterende idrætsfaciliteter. Derudover blev det med tillægsaftalen for Budget 2022 besluttet, at arbejdet med at skabe flere og bedre idrætsfaciliteter på Frederiksberg skal fortsætte, så endnu flere børn og voksne kan dyrke idræt, og ventelisterne kan nedbringes. I den forbindelse blev det aftalt, at der igangsættes et planlægningsarbejde sammen med FIU og KB om fremtidige investeringer i idrætsfaciliteter, som skal anvendes til en samlet prioritering og plan i forbindelse med Budget 2023.

Med dette afsæt vil denne facilitetsstrategi, i det omfang det er muligt, fungere som et samlet strategisk politisk og administrativt værktøj. Dette med forslag til de kommende års udvikling og prioriteringer af faciliteter til idræt og motion i Frederiksberg Kommune. Samtidig er det formålet, at strategien kan bruges til at understøtte dialogen mellem kommunen, foreningslivet og de såkaldt selvorganiserede brugere af idrætsfaciliteterne.

Grundet de fysiske begrænsninger i kommunen samt den store efterspørgsel blandt borgerne for steder at dyrke idræt og motion, skal der tænkes kreativt, fleksibelt og flerfunktionelt i udviklingen og udnyttelsen af idrætsfaciliteter på Frederiksberg – hvad enten det gælder indendørs eller udendørs.

Arbejdet med facilitetsstrategien for idrætsfaciliteter på Frederiksberg sker i bred forstand og funderes omkring nedenstående strategispor:

- Kapacitetsudvidelse – flere idrætsfaciliteter
- Udnyttelse af idrætsfaciliteter
- Vedligeholdelse af idrætsfaciliteter

Under de tre strategispor præsenteres en række arbejdsprincipper, som sætter retning for arbejdet med idrætsfaciliteter på Frederiksberg i en kommende 10 årig periode. Baggrund for de respektive strategispor og principper udfoldes i de underlæggende bilag, der bl.a. indeholder aktuelle data og økonomi. Det er formålet, at bilagsmaterialet løbende skal ajourføres, således aktuelle tal og udviklinger indgår i kommunens årlige budgetarbejde.

Kapacitetsudvidelse – flere idrætsfaciliteter på Frederiksberg

Frederiksberg er begunstiget af en række driftige aktører, som skaber gode og attraktive idræts- og motionstilbud for borgere i alle aldre. Byen har relativt få, men til gengæld stærke foreninger. Samtidig rummer Frederiksberg en vifte af kommercielle aktører – ligesom der er en variation af træningsfællesskaber og grupper af private udøvere.

Antallet af idrætsfaciliteter er imidlertid lavt ift. sammenlignelige kommuner. Dette skyldes bl.a., at Frederiksberg er en tætbebygget kommune uden umiddelbar nærhed til vand, større ledige grundarealer eller naturområder. Til gengæld kan man i store dele af kommunen opleve kort afstand til en idræts- og motionsfacilitet, og i praksis ser borgerne også på tværs af kommunegrænser (og vice versa).

Disse forudsætninger gør, at Frederiksberg er en unik størrelse, som facilitetsstrategien skal tage afsæt i.

Et lokalt idrætsfagligt fokus på facilitetsudvikling og arbejdet med flere idrætsfaciliteter på Frederiksberg hos både kommunen og idrættens aktører, herunder FIU og KB, er ikke nyt. Dette arbejde er dog yderligere blevet prioriteret i forlængelse af analysen fra Idrættens Analyseinstitut (Idan) i 2016 og visionsaftalen "Bevæg dig for livet" mellem DIF, DGI og Frederiksberg Kommune fra 2017.

Flere faciliteter til idræt og motion på Frederiksberg.

En kapacitetsudvidelse med flere faciliteter til idræt og motion på Frederiksberg imødekommer institutioners og fritidslivets store efterspørgsel, men bør samtidig ske ud fra et flerfunktionelt perspektiv, således de opfylder flere formål og rummer udviklinger omkring idrætsvaner og behov.

Det kan ske ved:

- At etablering af idræts- og motionsfaciliteter indgår som en fast del, når vi udvikler byen

Nye tidssvarende idrætsfaciliteter tænkes med, når byen udvikles. Det kan bl.a. ske ved at opstille mål for udvikling af faciliteter til idræt og motion, ligesom det eksempelvis er hensigten i forbindelse med udviklingen af Hospitalsgrunden.

Endvidere kan der ses på muligheden for at nyudvikle de eksisterende idrætsanlæg, således som det er tanken i området ved Pile Allé, hvor der er igangsat et arbejde med udvikling af det samlede område. Også på FIU's anlæg på Jens Jessens Vej, KB's anlæg på Peter Bangs Vej og på idrætsanlægget på Nandrupsvvej, kan der tænkes nyudvikling – dog i mindre omfang.

Attraktive og synlige faciliteter som ansporer til idræt og motion i byrummet

Nærhed og let tilgængelighed til en facilitet har stor betydning for, om man får dyrket motion. Dette kan understøttes af et fortsat fokus på faciliteter til motion i byrummet, og især ift. at imødekomme voksne og ældres ønske om at være aktive udendørs. Samtidig kan de udendørs faciliteter og tilbud være et supplement, samt i nogle tilfælde et alternativ, til de højt udnyttede indendørs idrætsfaciliteter, og derved potentielt mindske presset på disse.

Det kan ske ved:

- At bruge de små mellemrum i byen kreativt og afprøve midlertidige faciliteter

Nye tidssvarende idrætsfaciliteter bør ligeledes tænkes med i forbindelse med udviklingen og udnyttelsen af mindre byrum.

Da både størrelse og antal af frie arealer er begrænset på Frederiksberg bør muligheder for samarbejder mellem kommunen og private afsøges. Dette kan eksempelvis være udvikling af aktivitetstilbud og faciliteter i tilknytning til Frederiksberg Centrets parkeringsdæk, i kilen langs med CBS eller ved andre uddannelsesinstitutioner.

Samtidig skal der være plads til at afprøve og eksperimentere med midlertidige koncepter, så byen kan forandre sig i takt med fritidslivets trends og tendenser. Eksempelvis kan forskellige fritids- og kulturaktører som led i udviklingen af Hospitalsgrunden i de kommende år etablere og tilbyde midlertidige tilbud og faciliteter.

- At fokusere på værtskabet og arbejde med synlighed af aktive muligheder i byrummet

Erfaringerne fra samarbejdet med Urban 13 viser, at det er afgørende, at dem der skaber aktiviteterne, er med i både udviklingsproces og efterfølgende aktivering. Således er det ambitionen at understøtte foreningers, træningsfællesskabers og privates værtskab ift. brug af både nye og eksisterende motionspladser, skolegårde mv.

Både fysiske installationer og digitale platforme kan understøtte synlighed omkring nuværende og kommende aktivitetsmuligheder. Derfor vil vi have fokus på adgangsforhold, skiltning, rutebetegnelser og branding af udendørs muligheder, som det eksempelvis sker i forbindelse med udviklingen af de nye løberuter (Frederiksberggruterne). Samtidig ønsker vi at afprøve og planlægge med, hvorledes disse fysiske installationer og digitale platforme motiverer til idræt og motion.

Tværkommunale samarbejder i planlægningen af nye faciliteter til idræt og motion

Foreningerne på Frederiksberg er optaget af at stille gode træningstilbud til rådighed for medlemmerne uanset deres niveau, og foreningerne vægter medlemsfremgang højt. For borgerne på Frederiksberg handler det helt banalt om at kunne gå til en spændende idræts- eller motionsaktivitet, og for mange borgere kan tilbud i eksempelvis Københavns Kommune være tættest på.

Det kan ske ved:

- At fokusere på et øget tværkommunalt samarbejde ift. facilitetsudviklingen

Dette gælder i særdeleshed i forhold til tilbyde borgerne idrætsaktiviteter i specialfaciliteter. Kan man eksempelvis samarbejde om fælles tilbud til vandsport, atletik mv. Men det vedrører også, hvorledes vi på kommunegrænsen kan samarbejde om udvikling af faciliteter. Dette vil være til glæde og gavn for borgerne i begge kommuner, samt understøtte ambitionerne i regeringsudspillet "Tættere på - grønne byer og en hovedstad i udvikling" ift. at imødekomme den generelle udfordring i hovedstadsområdet med et lavt antal idrætsfaciliteter.

Endelig kan et øget tværkommunalt samarbejde være med til at skabe fælles opmærksomhed på eksisterende aktivitets- og facilitetsmuligheder. Herved kan eksempelvis tænkes et større og sammenhængende løberutenet på tværs af kommunerne.

Udnyttelse af faciliteter

Der er i en årrække arbejdet med fokus på facilitetsudnyttelse på Frederiksberg. Kommunens idrætsfaciliteter har deraf en meget høj booking- og udnyttelsesgrad. Et niveau som særligt ift. de store haller og kunstgræsbaner er markant højere end, hvad man har registreret i mange af landets øvrige kommuner.

Generelt er der dog mindre brug af faciliteter i dag- og ydertimer samt i weekender. I forhold til tidligere registreringer opleves især i dagtimerne et stigende skævt forhold mellem booket og reelt udnyttet tid i faciliteterne. Skolereformens bestemmelser fordrer stor fleksibilitet omkring skole- og klubtilbuds anvendelse af faciliteterne på skolerne, såvel som på andre idrætsanlæg. Alligevel synes der i dagtimerne basis for øget udnyttelse, hvilket også er tilfældet omkring de mindre haller og gymnastiksale i aftentimerne. De mindre eftertragtede tidsrum og faciliteter bør derfor bringes mere i spil, eksempelvis for mindre prioriterede borgergrupper (voksne og ældre), samt potentielt fungere som aflastning eller supplement.

Fokus på viden om og opfølgning på anvendelsen af faciliteterne

FIU har i mange år været og er garant for at sikre en høj benyttelse i en stor del af faciliteterne i kommunen. Det sker især via aktivitetstællinger og løbende kontakt til foreninger ved udeblivelser og manglende brug af fordelte tider. Men der er fortsat mange både kommunalt ejet eller selvejende idrætsfaciliteter i kommunen, hvor vi ikke kender til anvendelsen, og ej heller har prioriteret ressourcer ift. at arbejde med, hvorledes uudnyttet tid kan anvendes.

Det kan ske ved:

- At øge kendskabet til anvendelsen af idrætsfaciliteterne og arbejde med systematisk og bedre udnyttelse af data

Der er installeret aktivitetstællere i flere af de faciliteter FIU ejer eller administrerer, i skolegymnastiksale, og på nogle af KB's faciliteter. Indsatsen kan styrkes ved opsætning af flere aktivitetstællere indendørs- såvel som udendørs, samt ved at prioritere arbejdet med, hvorledes uudnyttet tid kan anvendes.

Opkvalificering af faciliteter – især på skolerne

Der er lavere efterspørgsel, fremmøde og brug af faciliteter på folkeskoler. Ligeledes er brugerne også mindre tilfredse med disse faciliteter. Faciliteterne på skolerne rummer imidlertid et stort potentiale ift. at fungere som det nære og lokale sted for idræt og socialt samvær. Derudover vil øget brug af faciliteterne på folkeskolerne umiddelbart kunne imødekomme en del brugeres ønske om mere træningstid.

Det kan ske ved:

- At gymnastiksalene og støttefunktioner løbende moderniseres og udvikles

De kommende års pilotprojekter med modernisering af sale på henholdsvis Skolen ved Søerne og Søndermarkskolen, samt udførte moderniseringstiltag omkring omklædningsfaciliteter og depotrum på eksempelvis Skolerne på Bülowvej og på La Cours Vej vil være inspiration til gode løsninger, når vi ønsker at fremme anvendelsesmulighederne af faciliteterne på skolerne.

Vedligeholdelse af eksisterende faciliteter

I forbindelse med Budget 2020 blev udarbejdet en samlet vedligeholdelsesplan for eksisterende kommunale idrætsfaciliteter i kommunen. Hensigten var, at den fremover kan danne baggrund for de kommende års prioriteringer, og indgå i det tilbagevendende arbejde med kommunens anlægsplaner.

Vedligeholdelsesplanen – som jævnligt opdateres - giver et overblik over de eksisterende idrætsfaciliteter med angivelse af deres nuværende stand, samt et overblik over renoverings- og vedligeholdelsesbehovet set i et 10 årigt perspektiv for de kommunalt ejede idrætsanlæg indendørs såvel som udendørs.

Løbende prioritering af renovering og vedligeholdelse af byens idrætsanlæg

Generelt er det vurderingen, at størstedelen af idrætsfaciliteterne på Frederiksberg fremstår pæne og velholdte til glæde og gavn for kommunens borgere og foreningslivet. De kommende års vedligeholdelsesbehov koncentrerer sig således primært om enkelte større renoveringsprojekter, som eksempelvis Frederiksberg Svømmehal, Nandrupsvvej Idrætsanlæg og fremtidige udskiftninger af især kunstgræstæpper.

Det kan ske ved:

- At vedligeholdelsesplanen med jævne mellemrum opdateres ift. renoverings- og vedligeholdelsesbehovet

Dette strukturerede arbejde er med til at understøtte en rettidighed ift. at sikre en god stand af kommunens faciliteter til idræt.

FIU og KB er som driftsansvarlige og ejere af en række større idrætsanlæg i kommunen med til at sikre gode rammer og et stort udbud af aktivitetsmuligheder for borgerne på Frederiksberg. Ligesom for de kommunalt ejede idrætsfaciliteter forudsætter dette et løbende renoverings- og vedligeholdelsesarbejde af anlæggene. Således er udarbejdet vedligeholdelsesplaner for FIU og KB's faciliteter, hvilket indgår som materiale i forbindelse med de løbende aftaler om driftsoverenskomst.

Udvikling af faciliteterne, mens vi renoverer dem

Med Frederiksbergs forudsætninger in mente er det sjældent muligt at udvikle faciliteter nye steder. Ovennævnte modernisering af gymnastiksale er et godt eksempel på, hvorledes man kan udvikle en facilitet ift. efterspørgsel og nye behov, mens den står foran en renovering. Et andet eksempel er ved at arbejde med selve sportsarealet, som det bl.a. er sket ved omlægningen fra græs til kunstgræsbaner. Dette har været til stor gavn for fodboldklubber og -spillere, da anvendelsesmuligheden og dermed kapaciteten er steget betragteligt. Noget tilsvarende synes muligt med omlægning til hybridbaner, når tennisbanerne på KB's anlæg løbende står overfor udskiftning.

Det kan ske ved:

- At udvikle faciliteter til idræt og motion, når den eksisterende facilitetsmasse i kommunen renoveres eller udbygges

Tværgående principper

Uanset om der er tale om udvidelse, udnyttelse eller vedligeholdelse af idrætsfaciliteter, er der en række tværgående principper, som bør prioriteres i planlægningen.

Systematisk analysere og inddrage viden ift. nuværende og kommende behov

Borgernes idrætsvaner og behov er en dynamisk størrelse, der samtidig foregår i forskellige organiseringer. Således er opgaven til stadighed at undgå, at idrætsmønsteret så at sige "løber fra" facilitetsmassen.

Det kan ske ved:

- At arbejde ud fra en vidensbaseret og involverende tilgang, der tilgodeser gældende behov, og som skaber grundlag for tidssvarende faciliteter

Når man eksempelvis betragter det store pres på idrætsfaciliteter til især børneidræt på Frederiksberg, står nye kampsportsfaciliteter eller idrætshaller på henholdsvis Nordens Plads og Rolighedsvej højt på foreningslivets prioriteringsliste. Ligeledes opleves anno 2022 en stor efterspørgsel og udvikling ift. padeltennisbaner, hvortil der ikke findes faciliteter på Frederiksberg, og som rundt i landet tilbydes både i forenings- og i privat regi.

Tilgængelighed og udvikling af nye samt eksisterende idrætsfaciliteter ud fra et flerfunktionelt perspektiv

Et flerfunktionelt perspektiv i udviklingen af nye og eksisterende idrætsfaciliteter understøtter på den ene side flere formål og muligheden for, at en bredere brugergruppe kan benytte faciliteterne. På den anden side skal det ofte ses som en betingelse ift. et projekts finansiering og som følge heraf mulige realisering.

Det kan ske ved:

- At fokusere på flere brugergruppers mulighed for forskellige aktiviteter og for socialt ophold

Det er afsættet omkring visionerne for udvikling af eksempelvis Rolighedsvej Bycampus, Frederiksberg Idrætspark samt idrætsanlæggene på Pile Allé og Nandrupsvvej. Dette potentielt til glæde og gavn for naboer, institutioner og det lokale idrætsliv.

- At arbejde med indretningen og tilstødende rum inde såvel som ude ift. udvide idrætsrummet, sikre god og let tilgængelig adgang for alle, herunder også brugere med et handicap, samt skabe motiverende anvendelsesmuligheder

Fokus på bæredygtige og klimaoptimerede løsninger

I henhold til Frederiksbergstrategien (2020) er det visionen, at:

Frederiksberg skal være en bæredygtig og CO2-neutral by, der er rustet til fremtidens klima. Vi vil gennem innovative miljø- og klimaløsninger skabe en grønnere og renere by, og vi vil satse på bæredygtig brug af ressourcer efter cirkulære principper og med fokus på genanvendelse.

Frederiksberg lægger vægt på at udnytte og genanvende ressourcerne endnu bedre og på at reducere udledningen af CO₂ i forbindelse med byggerier.

Bæredygtige anlægs løsninger indgår desuden som en del af FN's Verdensmål, og bliver i stigende grad anført som et krav fra fonde ifm. idrætsbyggeri.

Det kan ske ved:

- At afsøge muligheder for at omdanne bygninger med nedlagt funktion til udvikling af aktivitetsmiljøer indendørs og udendørs

Erfaringerne fra udvikling af Magnetten ved omdannelsen af den tidligere KTAS-bygning på Bernhard Bangs Allé, samt streetmiljøet under Bispeengbuen, viser, at en revitalisering af gamle og tomme bygninger og arealer kan skabe mulighed for øget fritidsliv.

- At se klimaudfordringer som en mulighed for at skabe rekreative fritidsfaciliteter i den tætte by uden meromkostninger, og ved at vælge løsninger med et mindre CO₂ aftryk

Gennem Vandplus-projektet er Lindevangsparken udviklet m.h.p. at skabe et område, der rummer muligheder for aktivitet, rekreation og håndtering af vand ved skybrudshændelser. Der synes at være lignende potentialer ifm. en modernisering af Nandrupsvvej Idrætsanlæg, Frederiksberg Stadion eller anlægget på Pile Allé. Samtidig skal man både i de kommunalt- og selvejende faciliteter fortsætte arbejdet og ambitionen med løsninger for optimering af lys-, vand- og varmekonsumet.